

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง (Cross - Sectional Descriptive Study) ชนิด การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Studies) โดยเน้นการศึกษา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาปัญหาความเครียดภายในครอบครัว และวิธีที่วัยรุ่นจัดการกับปัญหา และเพื่อเปรียบเทียบปัญหา ดังกล่าว ในวัยรุ่น ที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว กับ วัยรุ่นในครอบครัวปกติ โดย ศึกษาในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร ด้านเพศ อายุ ศาสนา สถานภาพ สมรสของบิดา มารดา ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา และ อาชีพของมารดา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.ประชากร (Population) ของการศึกษาครั้งนี้ เป็นวัยรุ่นทั้งหญิงและชาย ที่กำลังศึกษาอยู่ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีเกณฑ์ การคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 เกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษา (Inclusion criteria)

1.1.1 ประชากรต้องกำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.1.2 ต้องอยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว หรืออยู่ใน ครอบครัวปกติ

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คัดเลือกมาโดยวิธี Multi Stage Sampling ตามเกณฑ์ การคัดเลือกเข้าศึกษาข้างต้น ทำให้ได้จำนวนโรงเรียนสหศึกษา 10 แห่ง จากจำนวนโรงเรียนสหศึกษา ทั้งหมด 85 แห่งใน 34 เขตทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร ทำให้ได้ขนาดตัวอย่างจากการคำนวณ 400 คน

3.ขนาดตัวอย่าง (Sample size) ⁽⁸⁸⁾

คำนวณจากสูตร

$$n = \frac{K \cdot Z^2 pq}{d^2}$$

โดยที่

n = จำนวนขนาดตัวอย่าง

Z = 1.96 เมื่อกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95%

p = สัดส่วนของประชากรที่มีลักษณะที่จะศึกษา

q = $1 - p$

d^2 = Acceptable Error โดยกำหนด 5 %

K = ค่าคงที่ในการวิจัยครั้งนี้แทนค่า $K = 2$ เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างเพียงพอกับการศึกษา

สัดส่วนของประชากรที่มีลักษณะที่จะศึกษา (P) ได้มาจากการศึกษาของ อุมภาพร ตวังคสมบัติ และ ดุสิต ลิขณะพิชิตกุล เรื่อง อาการซึมเศร้าในเด็กนักเรียนมัธยมต้นในเขตกรุงเทพมหานคร ปี 2535 พบว่าจากจำนวนนักเรียน 1,260 คน

มีนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีทั้งพ่อและแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว 70.9 %

มีนักเรียนมาจากครอบครัวที่มีพ่อเลี้ยงดูเพียงคนเดียว 3.5 %

มีนักเรียนมาจากครอบครัวที่มีแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว 10.4 % ⁽⁸⁹⁾

ให้ p มีค่า = นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว

$$= 3.5 \% + 10.4 \%$$

$$= 13.9 \%$$

$$\therefore P = \frac{13.9}{100}$$

$$= .139$$

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{(2) (1.96)^2 \times .139 \times (1 - .139)}{(.05)^2}$$

$$\therefore n = 400 \text{ คน}$$

ผู้วิจัยใช้จำนวนตัวอย่าง 400 คน

จากจำนวนประชากรทั้งหมด 20,491 คน ใช้ขนาดตัวอย่างทั้งหมดที่เป็นทั้งกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว และวัยรุ่นในครอบครัวปกติรวม 400 คน แต่เนื่องจากสัดส่วนของทั้ง 2 กลุ่มไม่เท่ากัน จึงใช้วิธีการคำนวณหาอัตราส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

นักเรียนมาจากครอบครัวที่มีพ่อเลี้ยงดูเพียงคนเดียว+นักเรียนมาจากครอบครัวที่มีแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว
นักเรียนมาจากครอบครัวที่มีทั้งพ่อและแม่ช่วยกันเลี้ยงดู

$$= 3.5\% + 10.4\%$$

$$70.9$$

$$= 0.5 : 2 \quad \text{หรือ} \quad 1 : 4$$

ดังนั้นจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละโรงเรียน เป็นอัตราส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว 1 คน ต่อ นักเรียนที่มาจากครอบครัวปกติ 4 คน รวมเป็นตัวอย่างประชากรวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว 79 คน และประชากรวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวปกติ 321 คน

4. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างให้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ดังนี้

4.1 เลือกโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์การแบ่งการปกครองกรุงเทพมหานคร ออกเป็น 3 เขต คือ เขตชั้นใน เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอก โดยคิดเป็นอัตราส่วนของจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งชายและหญิงในทั้ง 3 เขต คิดเป็น
 เขตชั้นใน : เขตชั้นกลาง : เขตชั้นนอก = 2 : 2 : 1

4.2 จากจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร 34 เขต ทำการสุ่มอย่างง่ายตาม เขตชั้นใน เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอก ให้ได้จำนวนเขตตามอัตราส่วนที่คำนวณได้ในข้อ 1 ดังนี้

เขตชั้นใน 4 เขต ได้แก่ พระนคร ดุสิต บางซื่อ ราชเทวี

เขตชั้นกลาง 4 เขต ได้แก่ ลาดพร้าว ราชบุรีบูรณะ จตุจักร สาทร

เขตชั้นนอก 2 เขต ได้แก่ ดอนเมือง ตลิ่งชัน

4.3 จากแต่ละเขตที่ได้ ทำการสุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้ โรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นสหศึกษา เพื่อสะดวกในการศึกษา เขตละ 1 โรงเรียน ได้เป็น 10 โรงเรียน

4.4 จากแต่ละโรงเรียนที่ได้ ทำการสุ่มเลือกนักเรียนที่ต้องการศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

จำนวนนักเรียนชาย-หญิงจาก 10 โรงเรียนรวม 2126 คน

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา 400 คน

$$\text{สัดส่วน} = \frac{2126}{400}$$

นำค่าสัดส่วนที่ได้ไปคูณกับจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนดังนี้

โรงเรียนระดับชั้นใน - วัดสังเวช 27 คน ราชวินิตมัธยม 67 คน ศีลาจารย์พัฒนา 24 คน
มีกาะสันพิทยา 18 คน

โรงเรียนระดับชั้นกลาง - ลาตปลาเค้าพิทยา 28 คน วัดพุทธบูชา 11 คน หอวัง 137 คน
ยานนาวาเวศวิทยาคม 36 คน

โรงเรียนระดับชั้นนอก - ดอนเมืองจตุรจินดา 41 คน วัดน้อยใน 21 คน

4.5 นำค่าอัตราส่วน จากข้อ 3 ของกลุ่มนักเรียน ที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว และครอบครัวปกติ จำนวนเท่าจำนวนนักเรียนของทั้ง 2 กลุ่มในแต่ละโรงเรียนพบว่า จำนวนนักเรียน ที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว : ครอบครัวปกติ มีดังนี้

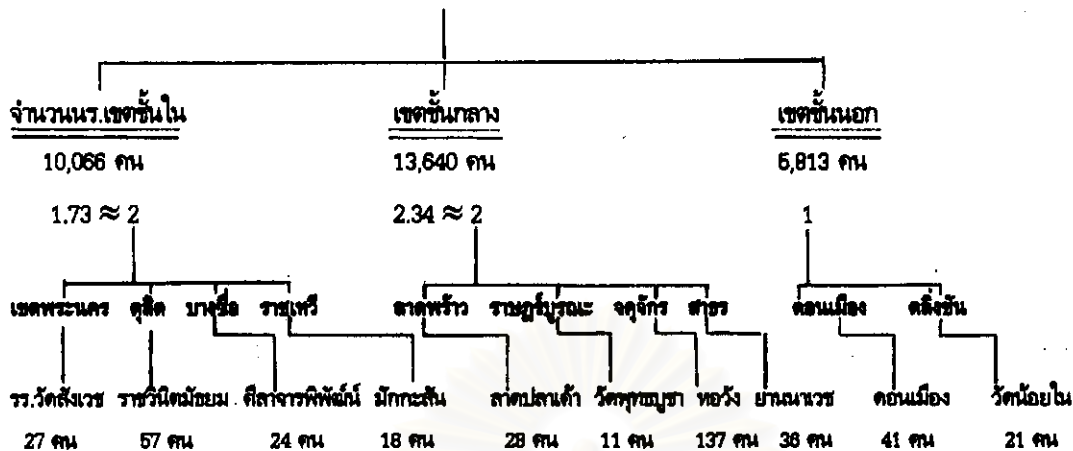
โรงเรียนระดับชั้นใน - วัดสังเวช 5 : 22 (27 คน) ราชวินิตมัธยม 11 : 46 (67 คน)
ศีลาจารย์พัฒนา 5 : 19 (24 คน) มีกาะสันพิทยา 4 : 14 (18 คน)

โรงเรียนระดับชั้นกลาง - ลาตปลาเค้าพิทยา 6 : 22 (28 คน) วัดพุทธบูชา 2 : 9 (11 คน)
หอวัง 27 : 110 (137 คน) ยานนาวาเวศวิทยาคม 7 : 29 (36 คน)

โรงเรียนระดับชั้นนอก - ดอนเมืองจตุรจินดา 8 : 33 (41 คน) วัดน้อยใน 4 : 17 (21 คน)

4.6 จากนั้นใช้แบบสอบถาม เพื่อถามปัญหาความเครียดภายในครอบครัว และวิธีที่วัยรุ่นจัดการกับปัญหา ตามจำนวน ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ในแต่ละโรงเรียน โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมในแต่ละห้องที่ทางโรงเรียนจัดให้ โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ภายในเวลา 50 นาที

จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 34 เขตทั้ง ชาย หญิง 29,519 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research)

โดยศึกษาจากหนังสือ บทความในหนังสือ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ รายงานการศึกษา รายงานการประชุม เอกสารทางราชการ และ เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

2. การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบสำรวจ มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม The Adolescent Family Inventory of Life Events and Changes (A-File) และ แบบสอบถาม The Adolescent Coping Orientation for Problem Experience (A-Cope)⁽³⁹⁾ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจปัญหาความเครียดภายในครอบครัว และ วิธีที่วัยรุ่นจัดการกับปัญหา ในวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว และ ครอบครัวปกติ : ศึกษาในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเสนอเรื่องขออนุมัติในการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล และ เริ่มทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2540 - สิงหาคม 2540

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเข้าไปติดต่อยังสถานศึกษาทั้ง 10 แห่ง จากการติดต่อขอความร่วมมือจากหัวหน้าฝ่ายวิชาการของแต่ละสถานศึกษา และ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยขออนุญาตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในห้องเรียนด้วยตนเอง ใช้เวลา 1 คาบเรียน (50 นาที) โดยจัดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม นั่งแยกโต๊ะเหมือนการสอบ และขอความร่วมมือ ไม่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามซักถามกันเอง หากมีปัญหาให้สอบถามผู้ทำการวิจัยเท่านั้น และให้ทำแบบสอบถามเรียงจากตอนที่ 1 ถึง 3 ตามลำดับ เพื่อป้องกันการเข้าใจ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นมาคิดคะแนนและวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ตามตัวแปรต่างๆ ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรสของ บิดา-มารดา ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา และ อาชีพของมารดา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อวัดปัญหาความเครียดภายในครอบครัว A-File (The Adolescent Inventory of Life Events and Changes) ของ McCubbin, Patterson, Bauman, และ Harris ที่สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1981⁽³⁰⁾ เป็นแบบสอบถามที่มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ที่เป็น ความเครียด ที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นและสมาชิกในครอบครัวของวัยรุ่น ที่เกิดขึ้นภายใน 1 ปีที่ผ่านมา และ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกิน 1 ปีมาแล้ว โดยให้วัยรุ่นตอบด้วยตนเอง ประกอบด้วยข้อคำถาม 50 ข้อ แบ่งออก เป็น 6 ด้านและ ด้านรวมทั้งหมดแยกตามระยะเวลาการเกิดของปัญหาอีก 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเปลี่ยนแปลงทั่วไปภายในครอบครัว (Family transition) ประกอบด้วยข้อความที่ แสดงถึง การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวในด้านบทบาท การทำหน้าที่ของสมาชิกภายใน ครอบครัว รวมทั้งการย้ายที่อยู่ใหม่ของครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถาม 14 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1 ถึง 14

2. ด้านพฤติกรรมทางเพศของสมาชิกภายในครอบครัว (Family sexuality) ประกอบด้วย ข้อความที่แสดงถึงการเริ่มมีกิจกรรมทางเพศ การตั้งครรภ์ และ การทำแท้ง ของสมาชิกในครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 15 ถึง 18

3. ด้านการสูญเสียที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว (Family losses) ประกอบด้วย ข้อความที่แสดงถึง การสูญเสียของสมาชิกภายในครอบครัว ญาติสนิท และ มิตรสหาย รวมไปถึงการสูญเสียทรัพย์สินเงินทอง รายได้ของครอบครัว ประกอบด้วย ข้อคำถาม 7 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 19 ถึง 25

4. ด้านความรับผิดชอบและความเครียดภายในครอบครัว (Family responsibility and strain) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึง ความเครียดที่เกิดจากความรับผิดชอบของสมาชิกในครอบครัว เช่น ความ จำเป็นในการดูแลสมาชิกผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยในครอบครัว ปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ และ ปัญหา เศรษฐกิจ รวมถึง การขัดแย้งและโต้เถียงกันของสมาชิกภายในครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถาม 19 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 26 ถึง 44

5. ด้านความเครียดจากโรงเรียนและการใช้สารเสพติด (School strain and substance abuse) ประกอบด้วย ข้อความที่แสดงถึง การใช้สารเสพติดของสมาชิกในครอบครัว และ ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการใช้

สารเสพติดของสมาชิกในครอบครัว รวมถึง การที่สมาชิกวัยรุ่นต้องถูกพักการเรียน หรือ ถูกให้ออกจากโรงเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 45 ถึง 48

6. ด้านข้อขัดแย้งกับกฎหมายของครอบครัว (Family legal conflict) ประกอบด้วย ข้อความที่แสดงถึง การที่สมาชิกภายในครอบครัวถูกจับดำเนินคดี หรือ สมาชิกภายในครอบครัว ถูกทำร้าย หรือ ถูกโจรกรรม ประกอบด้วย ข้อคำถาม 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 49 และ 50

7. ด้านการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายใน 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว (Total recent life changes) ประกอบด้วย การนำข้อคำถามทั้ง 50 ข้อที่กล่าวแล้วมารวมกัน โดยสรุปว่าเป็นตัวแทนของเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นภายใน 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1 ถึง 50

8. ด้านการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นก่อนหน้า 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว (Total past life changes) ประกอบด้วย การนำข้อคำถาม 27 ข้อคำถามจาก 50 ข้อที่กล่าวมา มารวมกัน โดยสรุปว่า เป็นตัวแทนของเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นก่อนหน้า 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว ได้แก่ข้อคำถามที่ 1, 2, 6, 8, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 50

เกณฑ์การให้คะแนนของเครื่องมือ A-FIIo

คำถามทั้งหมด 50 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ในช่วงแรก ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม พิจารณาว่า เหตุการณ์ต่างๆ ที่ระบุไว้ในข้อคำถามแต่ละข้อ เคย หรือ ไม่เคย เกิดขึ้นกับ ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม และ สมาชิกในครอบครัว ถ้าในกรณีที่ตอบว่า เคย ผู้ตอบจะต้องตอบแบบสอบถามในช่องถัดไป โดยพิจารณาว่า เหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นนั้น เพิ่งจะเคยเกิดขึ้นภายใน 12 เดือนที่ผ่านมา หรือ เกิดขึ้นก่อนหน้า 12 เดือนที่ผ่านมา แต่ ถ้าในกรณีที่ตอบว่า ไม่เคย ผู้ตอบไม่ต้องตอบแบบสอบถามในช่องถัดไป ให้ทำข้อต่อไปได้เลย

การคิดคะแนนในช่องที่ 1

ตอบ ไม่เคย คิดคะแนนเป็น 1

ตอบ เคย ยังไม่คิดคะแนน แต่ต้องตอบช่วงเวลาในช่องถัดไปตามที่กำหนดจึงจะคิดคะแนน โดยกำหนดว่า

ตอบ เพิ่งจะเกิดขึ้นภายใน 12 เดือนที่ผ่านมา คิดคะแนนเป็น 0

ตอบ เกิดขึ้นก่อนหน้า 12 เดือนที่ผ่านมา เฉพาะข้อที่กำหนดว่าเป็น ด้านการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นก่อนหน้า 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว 27 ข้อ คิดคะแนนเป็น 0

ตอบ เกิดขึ้นก่อนหน้า 12 เดือนที่ผ่านมา เฉพาะข้อที่ไม่ได้กำหนดว่าเป็นด้านการเปลี่ยนแปลง โดยรวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นก่อนหน้า 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว 27 ข้อ คิดคะแนนเป็น 1
ตอบ ทั้ง 2 คำตอบ คิดคะแนนเป็น 0

การแปลความหมายของคะแนน

จากคะแนนรวม แล้วนำมาแปลความหมาย ซึ่ง McCubbin และ Patterson ได้ทำการศึกษา และสร้างเกณฑ์ปกติไว้ ดังนี้

ค่าคะแนน 0 - 35 คะแนน แสดงถึง	ระดับความเครียดสูง
ค่าคะแนน > 35 คะแนนขึ้นไป แสดงถึง	ระดับความเครียดต่ำ

ในต่างประเทศ McCubbin H และคณะ ได้ทำคุณภาพของแบบสอบถาม A-File โดยใช้

1. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีของครอนบร็อค (Chronbach's alpha coefficient) เมื่อทำการศึกษาในวัยรุ่นอเมริกัน อายุ 12 - 18 ปี เรียนอยู่ในเกรด 7, 10, 11 มีค่าความเชื่อมั่นภายในของการเปลี่ยนแปลงทั่วไปที่เกิดขึ้นภายใน 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว (Total recent life changes) .67

2. การทดสอบซ้ำ (Test-Retest Reliability) โดยทำการศึกษาในนักเรียนวัยรุ่นอเมริกัน 74 คน ที่กำลังศึกษาในระดับ senior high school พบว่าแบบสอบถาม A-File แต่ละด้านมีค่าสหพันธ์ของความเที่ยงดังนี้

ด้านการเปลี่ยนแปลงทั่วไปภายในครอบครัว (Family transition)	.80
ด้านพฤติกรรมทางเพศของสมาชิกภายในครอบครัว (Family sexuality)	.90
ด้านการสูญเสียที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว (Family losses)	.82
ด้านความรับผิดชอบและความเครียดภายในครอบครัว (Family responsibility and strain)	.69
ด้านความเครียดจากโรงเรียนและการใช้สารเสพติด (School strain and substance abuse)	.81
ด้านข้อขัดแย้งกับกฎหมายของครอบครัว (Family legal conflict)	.81
ด้านการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายใน 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว (Total recent life changes)	.82
ด้านการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นก่อนหน้า 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว (Total past life changes)	.84

3. การตรวจสอบความแม่นยำตรงตามสภาพ (Additional Validity Checks)

ได้มีการนำแบบสอบถาม A-File ทดสอบในกลุ่มวัยรุ่นอเมริกัน โดยดูผลเปรียบเทียบ ระหว่างคะแนนรวม การเปลี่ยนแปลงรวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายใน 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว และ คะแนนรวมของการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นก่อนหน้า 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว ว่ามีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดประเภท บุหรี่ เหล้า และ กัญชาของวัยรุ่น พบว่า ปัญหาการเปลี่ยนแปลงภายในครอบครัวที่มีมาก มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับ การใช้สารเสพติดประเภท บุหรี่ เหล้า ของวัยรุ่น และปัญหาการเปลี่ยนแปลงภายในครอบครัวที่มีมาก มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการไม่ใช้ บุหรี่ เหล้า และ กัญชาของวัยรุ่น นอกจากนี้ ยังนำไปทดสอบร่วมกับแบบสอบถามอื่น ซึ่งได้แก่ แบบสอบถาม The Multi Dimensions of Health Locus of Control (HLC) ของ Wallston, Wallston & Devellu, 1978 โดยดูผลเปรียบเทียบระหว่าง คะแนนรวมการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายใน 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว และคะแนนรวมของการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นก่อนหน้า 12 เดือนที่ผ่านมาของครอบครัว ว่ามีความสัมพันธ์กับความเชื่อในพฤติกรรมสุขภาพของวัยรุ่น ได้แก่ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงภายในครอบครัวที่มีมาก มีผลให้ความเชื่อในพฤติกรรมสุขภาพของวัยรุ่นน้อยลง ($r = -.13, p \leq .01$) และ ปัญหาด้านความรับผิดชอบและความเครียดภายในครอบครัวที่มีมาก มีผลให้วัยรุ่นมีความรู้สึกที่ ผู้อื่นมีอำนาจในการควบคุมความเชื่อในพฤติกรรมสุขภาพมากกว่าตนเอง ($r = +.16, p \leq .01$)

4. การตรวจสอบความตรงเชิงจำแนก (Discriminative Validity)

โดยนำไปทดลองใช้กับ นักเรียนอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน (African-America) และนักเรียนผิวขาว (Caucasian) ระดับมัธยมศึกษา พบว่า ค่าคะแนนอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน และสามารถจำแนกระดับความเครียดภายในครอบครัวของวัยรุ่นได้ เป็น 3 ระดับ คือ ระดับความเครียดต่ำ (Low Stress) ระดับความเครียดปานกลาง (Moderate Stress) และ ระดับความเครียดสูง (High Stress)

5. การหาคะแนนจุดตัด (Cut-off score) ของแบบสอบถาม

โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนอเมริกันระดับ Junior และ Senior high school จำนวน 403 คน เป็นชาย 297 คน เป็นหญิง 206 คน พบว่า การหาค่าคะแนนจุดตัดที่เหมาะสมที่สามารถแยกระดับของความเครียดภายในครอบครัวออกเป็น 3 ระดับ ตรงกับค่าคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนน percentile ระดับความเครียดต่ำ มีค่า	79 - 100
ค่าคะแนน percentile ระดับความเครียดปานกลาง มีค่า	22 - 71
ค่าคะแนน percentile ระดับความเครียดสูง มีค่า	10 - 12

ซึ่ง Mccubbin และ Petterson ได้นำมาปรับปรุงอีกครั้ง และสรุปว่า

ค่าคะแนนระดับความเครียดสูง มีค่า 0 - 35 คะแนน

ค่าคะแนนระดับความเครียดต่ำ มีค่า > 35 คะแนนขึ้นไป

สำหรับในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับ A-File

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อวัดวิธีที่วัยรุ่นจัดการกับปัญหา เมื่อประสบกับความเครียดภายในครอบครัว A-Cope (The Adolescent Coping Orientation for Problem Experience) ของ MoCubbin ,Patterson , Bauman และ Harris (1981) เป็นแบบสอบถามที่มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดวิธีการที่วัยรุ่นใช้เพื่อลดความเครียด เมื่อต้องประสบกับปัญหา และความเครียดต่างๆ ในครอบครัว โดยให้วัยรุ่นตอบด้วยตนเอง ประกอบด้วยข้อคำถาม 46 ข้อ แบ่งออกเป็น 12 วิธี คือ

1. วิธีระบายความรู้สึก (Ventilating feelings) ประกอบด้วย ข้อคำถามที่แสดงถึงพฤติกรรม การแสดงออกของวัยรุ่น ที่เป็นวิธีการลดความเครียด ความยุ่งยากใจ ได้แก่ การปันกับตัวเอง, การพูด ประชดประชันตลกตลกคนอื่น การปัน หรือ แปรยา ให้คนอื่นฟัง เป็นต้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 15, 16, 17, 22

2. วิธีแสวงหาทางช่วยเหลืออื่นๆ (Seeking diversions) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึง พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่น ที่เป็นวิธีการลดความเครียด ด้วยการหันไปทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อหลีกเลี่ยง ปัญหา หรือ เพื่อให้ลืมปัญหาที่ต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การนอนหลับ การดูทีวี หรือ การอ่านหนังสือ เป็นต้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 27, 28, 29, 37, 38, 39, 42, 46

3. วิธีพัฒนาตนเองและมองโลกในแง่ดี (Developing self-reliance and optimism) ประกอบด้วย ข้อคำถามที่แสดงถึง รูปแบบการคิดแก้ไขปัญหาที่มีพัฒนาการมากขึ้นของวัยรุ่น โดยมองอย่างเป็นระบบ และเป็นไปในทางบวกมากขึ้น ได้แก่ การจัดระบบชีวิต และ จัดระบบสิ่งต่างๆ ที่จะต้องทำ และ พยายาม ตัดสินใจแก้ไขปัญหาทุกอย่างด้วยตนเอง เป็นต้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 34

4. วิธีหาแหล่งช่วยเหลือทางสังคม (Developing social support) ประกอบด้วยข้อคำถามที่ แสดงถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่แสดงถึงการเชื่อมต่อกับอารมณ์ และ ความรู้สึกของวัยรุ่นที่มีต่อคนรอบข้าง ในการที่จะแก้ไขปัญหา หรือ แสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมา ให้คนรอบข้างรับรู้มากขึ้น ได้แก่ การพยายาม ช่วยเหลือผู้อื่นในการแก้ปัญหา การร้องไห้ การพูดคุยระบายความรู้สึกที่มีให้เพื่อนฟัง เป็นต้น ประกอบด้วย ข้อคำถาม 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 11, 12, 14, 18, 23, 44

5. วิธีแก้ปัญหของครอบครัว (Solving family problems) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึง วิธีที่วัยรุ่นใช้แก้ปัญหา เมื่อเกิดความขัดแย้งกับ สมาชิกในครอบครัว แสดงถึง ความสัมพันธ์ภายใน ครอบครัว ได้แก่ การปฏิบัติตามคำแนะนำ หรือ กฎระเบียบของพ่อแม่ การใช้เหตุผลและพูดคุยประนี ประนอมกับพ่อแม่ และ การพูดคุยระบายความรู้สึกกับสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 5, 13, 19, 20, 21, 35

6. วิธีหลีกเลี่ยงปัญหา (Avoiding problems) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึง พฤติกรรมการ หลีกเลี่ยงปัญหา โดยใช้สารเสพติดเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา ในการวิจัยนี้ใช้ สารเสพติด ประเภทบุหรี่ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 1 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 46

7. วิธีหาแหล่งช่วยเหลือทางด้านจิตวิญญาณ ศาสนา (Seeking spiritual support) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการหาแหล่งศรัทธาทางด้านจิตใจ เพื่อผ่อนคลายความเครียด ได้แก่ การสวดมนต์ การไปวัด ไปโบสถ์ และ การพูดคุยกับพระสงฆ์ หรือ นักบวชที่เคารพนับถือ เป็นต้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 26, 40, 41

8. วิธีผูกใกล้ชิดกับเพื่อนสนิท (Investing in close friends) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึง วิธีการลดความกังวลของวัยรุ่น โดยใช้กลุ่มเพื่อน หรือ คนที่รัก ได้แก่ พยายามใกล้ชิดกับคนที่รัก และ เป็นห่วง ประกอบด้วยข้อคำถาม 1 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 10

9. วิธีหาแหล่งช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ (Seeking professional support) ประกอบด้วย ข้อคำถามที่แสดงถึง วิธีการแก้ไขปัญหาด้วยการขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ และ มีประสบการณ์ ได้แก่ การพูดคุยกับคุณครู หรือ ปรึกษาครูแนะแนวในเรื่องที่ไม่สบายใจ และ ไปหาผู้เชี่ยวชาญในการให้ คำปรึกษาอื่นๆ เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา เป็นต้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 24, 25

10. วิธีหันไปทำกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น (Engaging in demanding activity) ประกอบด้วย ข้อคำถามที่แสดงถึง พฤติกรรมที่วัยรุ่นแสดงออก ในรูปของพฤติกรรม ที่มีเป้าหมายแน่นอน ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนมากขึ้น เรียนให้มากขึ้น ทำการบ้านให้มากขึ้น พยายามปรับปรุงตัวเองในทางที่ดีขึ้น เป็นต้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 6, 32, 33, 36

11. วิธีใช้อารมณ์ขัน (Being humorous) ประกอบด้วยข้อคำถาม ที่แสดงถึงพฤติกรรมการ คลายเครียดด้วยการใช้อารมณ์ขัน ไม่เคร่งเครียดกับการแก้ไขปัญหา ได้แก่ พยายามมองปัญหาให้เป็น เรื่องสนุก และไม่จริงจังกับปัญหามากนัก เป็นต้น ประกอบด้วย ข้อคำถาม 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 7, 8

12. วิธีใช้เทคนิคการผ่อนคลาย (Relaxing) ประกอบด้วย ข้อคำถามที่แสดงถึงรูปแบบพฤติกรรมการ ผ่อนคลาย เพื่อคลายเครียดกับปัญหาที่ต้องเผชิญ ได้แก่ การฟังวิทยุ เทป การวาดฝัน ถึงสิ่งที่ยากจะให้มี อยากจะให้ เป็น เป็นต้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 9, 30, 31, 43

ในข้อคำถามทั้ง 46 ข้อ จะมีข้อความที่มีความหมายทางบวก (เชิงนิมิต) จำนวน 41 ข้อ คือ ข้อคำถามข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46 และข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ (เชิงนิเสธ) จำนวน 5 ข้อ คือข้อความที่ 15, 16, 17, 31, 45

เกณฑ์การให้คะแนนของเครื่องมือ A - Cope

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่า ได้ใช้วิธีการแก้ไขปัญหามาในแต่ละข้อเพียงใด โดยคำตอบ จะแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- ไม่เคยเลย** หมายถึง ผู้ตอบไม่เคยใช้วิธีการแก้ปัญหามาในข้อนั้นเลย
- นานๆ จะมีสักครั้ง** หมายถึง ผู้ตอบเคยใช้วิธีการแก้ปัญหามาในข้อนั้นบ้าง โดยนานๆ จะใช้วิธีการดังกล่าวสักครั้ง
- เป็นบางครั้งแต่ไม่บ่อย** หมายถึง ผู้ตอบเคยใช้วิธีการแก้ปัญหามาในข้อนั้นเป็นบางครั้งแต่ไม่บ่อย
- บ่อยๆ แต่ไม่สม่ำเสมอ** หมายถึง ผู้ตอบเคยใช้วิธีการแก้ปัญหามาในข้อนั้นบ่อยๆ แต่ไม่สม่ำเสมอ
- เป็นประจำสม่ำเสมอ** หมายถึง ผู้ตอบเคยใช้วิธีการแก้ปัญหามาในข้อนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอ

การให้คะแนนขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อความ ถ้าข้อความนั้นมีความหมายทางบวก การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
ไม่เคยเลย	1
นานๆ จะมีสักครั้ง	2
เป็นบางครั้งแต่ไม่บ่อย	3
บ่อยๆ แต่ไม่สม่ำเสมอ	4
เป็นประจำสม่ำเสมอ	5

ถ้าข้อความนั้นมีความหมายทางลบ การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
ไม่เคยเลย	5
นานๆ จะมีสักครั้ง	4
เป็นบางครั้งแต่ไม่บ่อย	3
บ่อยๆ แต่ไม่สม่ำเสมอ	2
เป็นประจำสม่ำเสมอ	1

การแปลความหมายของคะแนน

McCubbin และ Patterson ได้ทำการศึกษา A-Cope ในหลายกลุ่ม และ หลายเชื้อชาติ แต่การเลือกใช้วิธีจัดการกับปัญหาของแต่ละชนชาติ และวัฒนธรรม มีความแตกต่างกันออกไป จึงไม่ได้กำหนดค่าคะแนนจุดตัดไว้ แต่ได้ระบุไว้ว่า ค่าคะแนนที่สูงกว่า แสดงถึง ความสัมพันธ์ของค่าความถี่ในการใช้กลไกทางจิต (coping mechanism) ในการแก้ปัญหาที่มีมาก โดยในต่างประเทศ McCubbin และ Patterson ได้ทำคุณภาพของแบบสอบถาม A-Cope โดยใช้

1. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีของครอนบัค (Chronbach 's alpha coefficient) เมื่อทำการศึกษาในนักเรียนเกรด 10, 11 และ 12 ในอเมริกา ทั้งหญิงชาย โดยให้วัยรุ่นได้ทำแบบสอบถาม A-File ก่อนเพื่อกระตุ้นให้คิดถึง การเปลี่ยนแปลง หรือเหตุการณ์ภายในครอบครัว ที่นำมาสู่ความเครียด และ ใช้ A-Cope สอบถามถึงวิธีจัดการกับปัญหาที่วัยรุ่นใช้ เมื่อต้องเผชิญหน้ากับปัญหาความเครียดและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในครอบครัว โดยศึกษาในกลุ่มวัยรุ่น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นที่ป่วยด้วยโรค Cystic Fibrosis 17 คน กับ กลุ่มวัยรุ่นที่สุขภาพแข็งแรง 467 คน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละวิธี ดังนี้

วิธีระบายความรู้สึก	.75
วิธีแสวงหาหนทางช่วยเหลืออื่นๆ	.75
วิธีพัฒนาตนเองและมองโลกในแง่ดี	.69
วิธีหาแหล่งช่วยเหลือทางสังคม	.75
วิธีแก้ปัญหาของครอบครัว	.75
วิธีหลีกเลี่ยงปัญหา	.71
วิธีหาแหล่งช่วยเหลือทางด้านจิตวิญญาณ ศาสนา	.71
วิธีอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิท	.76
วิธีหาแหล่งช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ	.50
วิธีหันไปทำกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น	.67
วิธีใช้อารมณ์ขัน	.72
วิธีใช้เทคนิคการผ่อนคลาย	.60

2. การตรวจสอบความแม่นยำตรงตามสภาพ (Additional Validity Checks)

ได้มีการนำแบบสอบถาม A-Cope ทดสอบในกลุ่มวัยรุ่นอเมริกัน อายุ 13-18 ปี โดยศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง วิธีจัดการกับปัญหา กับ การใช้สารเสพติดประเภท บุหรี่ เบียร์ ไวน์ สุรา และกัญชาของวัยรุ่น โดยพบว่า ในวัยรุ่นชาย การใช้สารเสพติดประเภท บุหรี่ เบียร์ สุรา และกัญชา มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมี

นัยสำคัญ กับ วิธีระบายความรู้สึก ($r = .13$ to $.17$) และ วิธีอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิท ($r = .16$ to $.25$) นอกจากนี้ ยังพบว่า การใช้สารเสพติดประเภทสุรา มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับวิธีหาแหล่งช่วยเหลือทางสังคม ($r = .09$) ส่วนในวัยรุ่นหญิง พบผลการศึกษา เช่นเดียวกับวัยรุ่นชาย คือ การใช้สารเสพติดประเภท บุหรี่ เบียร์ ไวน์ และ สุรา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ วิธีระบายความรู้สึก ($r = .11$ to $.17$) ในส่วนของความสัมพันธ์เชิงลบ พบว่า ในวัยรุ่นชาย การใช้สารเสพติดต่างๆ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับ วิธีแก้ปัญหาของครอบครัว ($r = -.13$) และ วิธีหันไปทำกิจกรรมต่างๆ ($r = -.12$) ส่วนในวัยรุ่นหญิง วิธีแก้ปัญหาของครอบครัว และ วิธีหาแหล่งช่วยเหลือทางด้านจิตวิญญาณ ศาสนา มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการใช้สารเสพติดทั้ง 5 อย่าง ($r = -.10$ to $-.21$ และ $r = -.11$ to $-.21$ ตามลำดับ) และ นอกจากนี้ วิธีหันไปทำกิจกรรมต่างๆให้มากขึ้น มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการใช้สารเสพติดประเภท บุหรี่ เบียร์ และ กาแฟ ($r = -.15$ to $-.18$)

3. การทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test เปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม

ได้มีการนำแบบสอบถาม A-Cope เพื่อหาค่าความแตกต่าง t-test ของวิธีที่วัยรุ่นใช้ในการจัดการกับปัญหา ระหว่างกลุ่มเพศชาย ($N = 185$) กับกลุ่มเพศหญิง ($N = 241$) พบว่า ค่าเฉลี่ย (means) ของวิธีจัดการกับปัญหา ในกลุ่มเพศหญิง 4 วิธี ได้แก่ วิธีหาแหล่งช่วยเหลือทางสังคม ($t = 9.62$) วิธีแก้ปัญหาของครอบครัว ($t = 4.01$) วิธีอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิท ($t = 3.05$) และ วิธีพัฒนาตนเองและมองโลกในแง่ดี ($t = 2.75$) มีค่าเฉลี่ย (means) สูงกว่าวิธีจัดการกับปัญหาในกลุ่มเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq .005$ แสดงถึง กลุ่มเพศหญิงมีแนวโน้มจะใช้วิธีจัดการกับปัญหาดังกล่าวมากกว่ากลุ่มเพศชาย ส่วนค่าเฉลี่ย (means) ของกลุ่มเพศชาย พบว่า กลุ่มเพศชายมีค่าเฉลี่ย (means) ของวิธีจัดการกับปัญหาโดยใช้ วิธีใช้อารมณ์ขัน ($t = 2.65$) สูงกว่าค่าเฉลี่ย ในกลุ่มเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $P \leq .005$

4. การทดสอบโดยการเปรียบเทียบหาค่าเฉลี่ยในกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน

ได้มีการนำแบบสอบถาม ทำการศึกษาเปรียบเทียบ ในกลุ่มวัยรุ่นเชื้อสายอเมริกัน-แอฟริกัน และ วัยรุ่นผิวขาว เฉพาะเพศชาย โดยแยกศึกษาเป็นกลุ่ม ที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว และ ครอบครัวปกติ ทำให้ได้ค่าคะแนนวิธีการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปใช้ได้

5. ในส่วนของค่าคะแนนจุดตัด (cut of point) ไม่มีการพิจารณาว่า คะแนนจุดตัดอยู่ที่ค่าคะแนนใด แต่ McCubbin สรุปว่า หากค่าคะแนนเฉลี่ย ของวิธีจัดการกับปัญหาอยู่ในระดับสูง แสดงถึงความสัมพันธ์ของความถี่ ในการใช้พฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับสูง แต่ถ้าค่าคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับต่ำ แสดงถึงความสัมพันธ์ของความถี่ในการใช้พฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม A-File และ A-Cope

1. ผู้วิจัยได้ขออนุญาตใช้แบบสอบถาม A-File และ A-Cope ฉบับภาษาอังกฤษ จาก McCubbin และ คณะ. มาแปลเป็นภาษาไทย แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตเวชศาสตร์วัยรุ่น 1 ท่าน และ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตเวชศาสตร์ และ ครอบครัวบำบัด 1 ท่าน ช่วยพิจารณาแก้ไขสำนวน และความถูกต้องของภาษา รวมทั้งตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยเทียบเคียงกับภาษาอังกฤษ จากนั้นจึงนำมาแก้ไขเรียบเรียงใหม่ อีกครั้งให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม A-File และ A-Cope โดยนำไปทดลองใช้ในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่น ที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว และ ครอบครัวปกติ ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมศึกษา (สหศึกษา) สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนรวม 56 คน และ ใช้วิธีตรวจสอบคุณภาพดังนี้

2.1 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม A-File

เนื่องจากคำตอบของแบบสอบถาม A-File ไม่ได้เป็นข้อมูลที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) แต่เป็น ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ที่วัดพฤติกรรม หรือการกระทำ ผู้วิจัยจึงใช้วิธี

2.1.1 ทดหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นผู้วิจัยนำมาแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้อง และ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) พบว่ามีความสอดคล้องกัน ระหว่าง ข้อคำถาม กับ พฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการจะวัด นอกจากนี้ พฤติกรรมที่วัดได้ ก็สอดคล้องกับ พฤติกรรมที่เป็นโครงสร้างของเรื่องนั้นๆ ตามที่กำหนดไว้ในทฤษฎี (บทที่ 2)

2.1.2 ตรวจสอบความเป็นปรนัย (Objectivity) พบว่า คำถามมีความชัดเจน ชัดเฉพาะ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนอ่านแล้วมีความเข้าใจตรงกัน และ การตรวจให้คะแนนมีความตรงกัน ไม่ว่าจะให้ใครๆตรวจก็ตาม นอกจากนี้ ยังมีความชัดเจนในการแปลความหมาย นั่นคือ คะแนนที่ได้สามารถจัดได้ว่ามีความเครียด อยู่ในระดับใด (จากการใช้ Cut of Score)

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม A-Cope

ใช้วิธีหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของครอนบัท (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีสูตรดังนี้ ⁽⁸⁹⁾

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right)$$

โดยที่

OC	=	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	=	จำนวนข้อคำถาม
Si^2	=	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
Sr^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

จากการคำนวณ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม A-Cope ทั้งฉบับในระดับ .66 และมีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละวิธี ดังนี้

วิธีระบายความรู้สึก รวมทั้ง วิธีหาแหล่งช่วยเหลือทางสังคม และ วิธีหลีกเลี่ยงปัญหา	.70
วิธีแสวงหาหนทางช่วยเหลืออื่นๆ รวมทั้ง วิธีใช้อารมณ์ขัน และ วิธีใช้เทคนิคการผ่อนคลาย	.72
วิธีพัฒนาตนเองและมองโลกในแง่ดี รวมทั้ง วิธีหันไปทำกิจกรรมต่างๆ และ วิธีหาแหล่งช่วยเหลือทางด้านจิตวิญญาณ ศาสนา	.75
วิธีแก้ปัญหาของครอบครัว รวมทั้ง วิธีอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิท และ วิธีหาแหล่งช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ	.74

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ในแบบสอบถามตอนที่ 1 ศึกษารายละเอียดข้อมูลทั่วไปและใช้สถิติเชิงบรรยาย เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างศึกษา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ
2. ในแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ซึ่งเป็นส่วนของ แบบสอบถาม A-File และ A-Cope มาเปรียบเทียบหาความแตกต่าง (χ^2 และ t - test) โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC+ ในการคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย